

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008951	IES Ramón Otero Pedrayo	Ourense	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Historia da filosofía	2º Bac.	3	87

Réxime

Réxime de adultos

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	31
4.2. Materiais e recursos didácticos	32
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	32
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	33
6. Medidas de atención á diversidade	34
7.1. Concreción dos elementos transversais	34
7.2. Actividades complementarias	35
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	35
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	36
9. Outros apartados	36

1. Introducción

Esta programación didáctica desenvolve a materia de Historia da Filosofía para o 2º curso de Bacharelato tendo como referencia o Decreto XX/2022 de 2022 onde se define o curriculum da ESO e Bacharelato na CCAA de Galicia. A introdución á reflexión filosófica nesta materia afrontase cunha perspectiva histórica. Os modelos clásicos cos que se ten respondido aos problemas filosóficos universais e fundacionais desde a reflexión crítica e racional son estudados dende o século VII a.C ata o presente. Coa intención de por un lado de promover a madurez persoal e social do alumnado tanto teóricamente como na práctica, ao mesmo tempo que un achegamento crítico aos grandes contidos teóricos da disciplina.

Neste sentido Historia da filosofía é unha introdución a filosofía centrada en tres finalidades:

- 1) Ofrecer un marco conceptual e metodolóxico das inquietudes universais e fundacionais do ser humano ao longo da historia;
- 2) Fomentar os instrumentos de diálogo e escoita racional dunha sociedade democrática e ética coas ferramentas da argumentación racional; e
- 3) Adquirir as ferramentas para a reflexión crítica e creativa sobre un mesmo e sobre os problemas da sociedade contemporánea.

Esta introdución á filosofía fomenta a adquisición no alumnado de:

- a) unha perspectiva holística e interdisciplinar sobre os principais problemas filosóficos ao longo da historia
- b) un uso rigoroso e non dogmático da pluralidade de perspectivas filosóficas
- c) o pensamento autónomo e rigoroso
- d) o recoñecemento das diversas concepción e ideas sobre os problemas filosóficos.

A materia, sendo obrigatoria con 3 horas semanais, organizase cunha metodoloxía para favorecer unha aprendizaxe significativa. Traballarase para adquirir a cultura filosófica asociada aos contidos da materia dun xeito gradual, comprensivo, significativo; asimismo para a adquisición das ferramentas necesarias para a redacción de comentarios de textos cos criterios das probas de acceso a universidade.

O IES Otero Pedrayo está situado no barrio do Posío no concello de Ourense.

Neste curso académico 2023-2024, o departamento de Filosofía do IES Otero Pedrayo está formado por catro profesores definitivos.

As materias e horas asignadas ao departamento son as seguintes:

- Historia da Filosofía 2º de Bacharelato (5 grupos de diúrno e 1 de nocturno: 18 horas).
- Psicoloxía de 2º de Bacharelato (2 grupos de diúrno e 1 de nocturno: 12 horas).
- Filosofía 1º de Bacharelato (6 grupos de diúrno e 1 de nocturno: 21 horas).
- Filosofía de 4º ESO (1 grupo: 3 horas)
- Antropoloxía de 1º BACH (1 grupo: 4 horas)
- Educación en Valores Cívicos e Éticos (4 grupos: 4 horas).
- Proxecto competencial na ESO (4 grupos: 4 horas)

En total, 66 horas: 56 horas en materias da quenda de diúrno e 10 da quenda de nocturno.

A maiores, o departamento faise cargo dunha materia do departamento de Economía: Formación e Orientación Persoal e Profesional

O departamento imparte 70 horas lectivas repartidas en dúas quendas, correspondéndolle 10 horas á quenda de nocturno.

A relación de profesores e asignación de materias é a que segue:

Antonio Fernández Seoane (xefe de departamento; imparte 17 sesións, todas en diúrno):

- Historia da Filosofía: 2 grupos, 6 horas.
- Psicoloxía: 1 grupos, 4 horas.
- Filosofía de 1º de Bacharelato: 1 grupos, 3 horas.
- Antropoloxía de 1º de Bacharelato: 1 grupo, 4 horas.

Eloi Hervella González (imparte 17 sesións; 7 en diúrno e 10 en nocturno):

- Historia da Filosofía: 1 grupo en diúrno e 1 grupo en nocturno, 6 horas.
- Psicoloxía: 1 grupo en diúrno e 1 grupo en nocturno, 8 horas.
- Filosofía en 1º de Bacharelato: 1 grupos en nocturno, 3 horas.

María Soledad Rodríguez Vázquez (imparte 17 sesións, todas en diúrno):

- Educación en Valores Cívicos e Éticos: 4 grupos, 4 horas.

- Filosofía de 4º ESO: 1 grupo, 3 horas
 - Proxecto Competencial na ESO: 4 grupos, 4 horas
 - Filosofía en 1º de Bacharelato: 2 grupos, 6 horas
- Diego Lubián Prieto (imparte 18 horas, todas en diurno):

- Historia da Filosofía: 2 grupos, 6 horas.
- Filosofía de 1º de Bacharelato: 3 grupos, 9 horas.
- Formación e Orientación Persoal e profesional: 1 grupo, 3 horas

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Buscar, analizar, interpretar, producir e transmitir información relativa a feitos histórico-filosóficos, a partir do uso crítico e seguro de fontes e o dominio de técnicas sinxelas de investigación, para xerar coñecementos e producións propias sobre a historia dos problemas e ideas filosóficos.	1-2-3			1-3	40	3	3	
OBX2 - Recoñecer as normas e pautas da argumentación e o diálogo filosóficos, mediante a súa identificación e análise en distintos soportes e a través de diversas actividades, para aplicarlas con rigor na construción e exposición de argumentos e no exercicio do diálogo cos demais.	1-5		1		31	2-3		1-32
OBX3 - Comprender e expresar diferentes concepcións filosóficas historicamente dadas, mediante o achegamento ás súas fontes e o traballo crítico sobre estas, para desenvolver o coñecemento dun acervo que constitúe parte esencial do patrimonio cultural común.						1-2-3		1
OBX4 - Recoñecer a natureza esencialmente plural e diversa das concepcións filosóficas historicamente dadas, mediante a súa posta en relación dialéctica, de confrontación e complementariedade, para xerar unha concepción complexa e dinámica da historia do pensamento, e promover unha actitude tolerante e comprometida coa resolución racional e dialogada dos conflitos.	2					1-2-3		
OBX5 - Recoñecer o modo en que se formularon sucesivamente, a través de distintas épocas e concepcións filosóficas, os mesmos problemas filosóficos, mediante a análise e interpretación de textos e outros modos de expresión filosófica ou máis amplamente culturais historicamente dados, para afrontar tales problemas a partir da reflexión crítica sobre o coñecemento do achegado pola tradición.	2					1-2-3		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Recoñecer as formas diversas en que os interrogantes filosóficos e os seus intentos de resposta se presentaron historicamente noutros ámbitos da cultura, mediante a análise interpretativa de textos e outras manifestacións pertencentes a eses ámbitos, para promover unha concepción sistemática, relacional e complexa da historia da cultura occidental e do papel das ideas filosóficas nela.	2					1-2-3		1
OBX7 - Analizar problemas fundamentais e de actualidade, mediante a exposición crítica de distintas posicións histórico-filosóficas relevantes para a comprensión e discusión daqueles, para desenvolver a autonomía de xuízo e promover actitudes e accións cívica e eticamente consecuentes.					40	1-2-3-4	1	

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Presentación da materia	Presentación da materia	1	1	X		
2	Do mito ó logos. O pensamento presocrático.	Pensamento mítico e cosmovisión filosófica. Os presocráticos: do monismo ó pluralismo substancial	5	8	X		
3	O período antropolóxico: os sofistas e Sócrates	Xiro antropolóxico. Protágoras, Gorgias e sofistas menores. Sócrates	5	6	X		
4	O período ontolóxico I: Platon	Vida e obra de Platón, Teoría das Ideas, cosmoxía, epistemoloxía, antropoloxía, ética e política platónicas	10	8	X		
5	O período ontolóxico II e Filosofía Helenística: Aristóteles	Vida e obra de Aristóteles, Teoría Hilemórfica, física, cosmoxía, teoría do coñecemento, antropoloxía, ética e política aristotélicas. As escolas dos períodos ético e relixioso da Filosofía Antiga (cinismo, estoicismo, escepticismo, hedonismo, neoplatonismo) e os filósofos máis relevantes	10	9	X		
6	Pensamento medieval	Filosofía e Cristianismo, os Pais da Igrexa e o pensamento escolástico	5	4		X	
7	Filosofía Renacentista	A nova ciencia, a Reforma, o escepticismo, Maquiavelo.	5	4		X	
8	Filosofía moderna I: Racionalismo	Vida e obra de Descartes, o método racional, o Suxeito, dualismo metafísico	10	6		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	Filosofía moderna I: Racionalismo	cartesiano; o racionalismo spinozista	10	6		X	
9	Filosofía moderna II: Empirismo	Vida e obra de John Locke, a fundamentación filosófica do liberalismo político; vida e obra de David Hume, a epistemoloxía empiurista, o emotivismo moral.	10	9		X	
10	Filosofía moderna III: Criticismo e Ilustración	A ilustración. Vida e obra de Kant; a Crítica da Razón Pura e os límites do coñecemento; o deontoloxismo moral kantiano	10	10		X	X
11	Filosofía Contemporánea I: Marx	Vida e obra de Marx; DIAMAT, HISMAT, O Capital e a crítica do capitalismo, a proposta comunista	10	7			X
12	Filosofía Contemporánea II: Nietzsche	Vida e obra de Nietzsche; a crítica do Idealismo e do Cristianismo, a metafísica de artista.	5	5			X
13	Filosofía do século XX	Escola de Frankfurt, xiro lingüístico e filosofía analítica, Heidegger, Sartre e existencialismo, o existencialismo feminista de Simone de Beauvoir, Ortega y Gasset, María zambrano, o pensamento posmoderno.	14	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Presentación da materia	1

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Cronograma do desenvolvemento do pensamento en Europa	TI	100
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Esquema dos problemas filosóficos que atravesan a historia do pensamento		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosóficamente relevantes.	Idea do desenvolvemento do pensamento na historia		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Introducción á historia da filosofía. - A universalidade dos problemas aos que se enfrenta. - A historicidade das concepcións filosóficas propostas. - Os métodos de traballo en historia da filosofía.

UD	Título da UD	Duración
2	Do mito ó logos. O pensamento presocrático.	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada no pensamento presocrático	PE	92
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada no pensamento presocrático		
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no pensamento presocrático		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no pensamento presocrático		
CA1.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no pensamento presocrático		
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no pensamento presocrático		
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no pensamento presocrático		
CA1.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no pensamento presocrático	TI	8
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no pensamento presocrático		
CA1.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no pensamento presocrático		
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no pensamento presocrático		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O xurdimento da filosofía occidental en Grecia: o paso do mito ao logos. - A orixe grega da filosofía occidental. A filosofía noutras tradicións culturais. - A cosmovisión mítica. - A teorización filosófica como proposta dunha cosmovisión racional. - O pensamento dos presocráticos sobre a realidade.

UD	Título da UD	Duración
3	O período antropolóxico: os sofistas e Sócrates	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates	PE	92
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		
CA1.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates	TI	8
CA1.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		
CA1.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		
CA1.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada na confrontación entre sofistas e Sócrates		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O século V, o esplendor de Atenas. - A democracia ateniense e a época de Pericles. - Aspasia de Mileto e o papel da muller na cultura e na filosofía gregas. - A reflexión sofista sobre o individuo e a cidadanía. - A figura de Sócrates e o compromiso coa polis. - O problema da realidade. - O problema do coñecemento. - Os conceptos universais en Sócrates. - A antropoloxía na filosofía clásica.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O método socrático e o coñecemento de si. - A discusión ética. - O intelectualismo socrático.

UD	Título da UD	Duración
4	O período ontolóxico I: Platon	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada na filosofía de Platón e na súa relación co pensamento de Heráclito, dos pitagóricos, de Parménides e de Demócrito	PE	92
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada na filosofía de Platón en relación co pensamento de Heráclito, dos pitagóricos, de Parménides e de Demócrito		
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada na filosofía de Platón en relación co pensamento de Heráclito, dos pitagóricos, de Parménides e de Demócrito		
CA1.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada na filosofía de Platón	TI	8
CA1.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada na filosofía de Platón		
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada na filosofía de Platón		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada na filosofía de Platón		
CA1.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada na filosofía de Platón		
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada na filosofía de Platón e na súa relación co pensamento de Heráclito, dos pitagóricos, de Parménides e de Demócrito		
CA1.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada na filosofía de Platón		
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada na filosofía de Platón		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O problema da realidade. - A solución platónica: a teoría das ideas e o dualismo ontolóxico e a súa problematicidade. - O problema do coñecemento. - A teoría platónica do coñecemento. A dialéctica como saber. A reminiscencia. - A antropoloxía na filosofía clásica. - O dualismo antropolóxico platónico. A teoría da alma. - A discusión ética. - A fundamentación teórica da xustiza e as virtudes en Platón. - O debate político.

Contidos

- O isomorfismo ético-político en Platón: o estado xusto e o papel da educación.

UD	Título da UD	Duración
5	O período ontolóxico II e Filosofía Helenística: Aristóteles	9

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas	PE	92
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas na súa relación con Platón e os presocráticos		
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas na súa relación con Platón e os presocráticos		
CA1.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas	TI	8
CA1.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas		
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas		
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas		
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas e na súa relación con Platón e os presocráticos		
CA1.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas		
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada na filosofía de Aristóteles e das escolas helenísticas		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O problema da realidade. - As críticas aristotélicas á teoría das ideas. Hilemorfismo, teoría das causas e teleoloxismo na natureza. - O problema do coñecemento. - O proceso de coñecemento segundo Aristóteles. Experiencia sensible e o traballo do entendemento. - A antropoloxía na filosofía clásica. - As funcións da alma en Aristóteles. - A discusión ética. - Eudemonismo e virtudes na ética aristotélica. - O debate político. - O ser humano como animal político. A reflexión aristotélica sobre a polis. - A época helenística. - Alexandre Magno. Da polis ao imperio.

Contidos

- Filosofía, ciencia e cultura no helenismo. A figura de Hipatia de Alexandría.
- As grandes escolas morais no helenismo. Estoicismo e epicureísmo.

UD	Título da UD	Duración
6	Pensamento medieval	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino	PE	92
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino		
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino e na súa relación con Platón e Aristóteles		
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino	TI	8
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino		
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino e na súa relación con Platón e Aristóteles		
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino na súa relación con Platón e Aristóteles		
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no pensamento de Agostiño de Hipona e Tomé de Aquino		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A asimilación do pensamento grego pola filosofía cristiá. Etapas e cuestións fundamentais na filosofía medieval. - O encontro do cristianismo coa filosofía grega. - A patrística: o neoplatonismo en Agostiño de Hipona. - A filosofía árabe e xudía. - A escolástica. O aristotelismo en Tomé de Aquino e a crise da escolástica en Guillerme de Ockham. - A personalidade polifacética de Hildegard von Bingen. - O problema da relación entre fe e razón na filosofía medieval. De Agostiño a Ockham.

UD	Título da UD	Duración
7	Filosofía Renacentista	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A relación do tema coa descuberta de América e a Reforma protestante	PE	92
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no humanismo na súa relación coethos e o pathos medieval e na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna	TI	8
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada na ciencia renacentista e no rexurdir do escepticismo como base contextual do rexurdir da filosofía na época moderna		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O nacemento da modernidade europea. - O Renacemento. - A reforma protestante. - A revolución científica. - A cuestión da orixe e fundamento da sociedade e o poder na modernidade. - A ruptura co pensamento político medieval.

UD	Título da UD	Duración
8	Filosofía moderna I: Racionalismo	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	O método, a dúbida metódica, a primeira verdade, a metafísica cartesiana.		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada na comprensión do contexto conformado pola Reforma, a revolución científica, especialmente na astronomía e de que xeito a procura dun método seguro é unha resposta ó escepticismo	PE	92

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no pensamento de Descartes en relación co escepticismo antigo e renacentista e co Idealismo antigo e cristiano		
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no pensamento de Descartes	TI	8
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no pensamento de Descartes		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no pensamento de Descartes		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no pensamento de Descartes		
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no pensamento de Descartes		
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no pensamento de Descartes en relación co escepticismo antigo e renacentista e co Idealismo antigo e cristiano		
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no pensamento de Descartes en relación co escepticismo antigo e renacentista e co Idealismo antigo e cristiano		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no pensamento de Descartes		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O xiro epistemolóxico da modernidade. - O racionalismo: René Descartes. - O debate metafísico na modernidade. - A teoría cartesiana das substancias.

UD	Título da UD	Duración
9	Filosofía moderna II: Empirismo	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada no liberalismo político e na epistemoloxía empirista.	PE	92
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada no liberalismo político e na epistemoloxía empirista		
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no liberalismo político en relación co pensamento sofístico antigo e coa concepción meritocrática platónica e coa teolóxica agustiniana e na epistemoloxía empirista en relación coa dialéctica idealista e a abstracción e intuición aristotélicas e co nominalismo ockhamiano.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no liberalismo político e na epistemoloxía empirista		
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no liberalismo político e na epistemoloxía empirista		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no liberalismo político e na epistemoloxía empirista		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no liberalismo político e na epistemoloxía empirista		
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no liberalismo político en relación co pensamento sofístico antigo e coa concepción meritocrática platónica e coa teolóxica agustiniana e na epistemoloxía empirista en relación coa dialéctica idealista e a abstracción e intuición aristotélicas e co nominalismo ockhamiano.	TI	8
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no liberalismo político en relación co pensamento sofístico antigo e coa concepción meritocrática platónica e coa teolóxica agustiniana e na epistemoloxía empirista en relación coa dialéctica idealista e a abstracción e intuición aristotélicas e co nominalismo ockhamiano.		
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no liberalismo político en relación co pensamento sofístico antigo e coa concepción meritocrática platónica e coa teolóxica agustiniana e na epistemoloxía empirista en relación coa dialéctica idealista e a abstracción e intuición aristotélicas e co nominalismo ockhamiano.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no liberalismo político e na epistemoloxía empirista		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O xiro epistemolóxico da modernidade. - O empirismo: David Hume. - O debate metafísico na modernidade. - O materialismo desde Thomas Hobbes á ilustración. - A cuestión da orixe e fundamento da sociedade e o poder na modernidade. - A teoría do contrato social. Thomas Hobbes, John Locke e Jean-Jacques Rousseau.

UD	Título da UD	Duración
10	Filosofía moderna III: Criticismo e Ilustración	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico e ético kantiano		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico kantiano en relación con racionalismo e empirismo e na ética kantiana en relación coas éticas eudaimonistas e materiais da antigüidade e modernas.	PE	84
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico kantiano en relación con racionalismo e empirismo e na ética kantiana en relación coas éticas eudaimonistas e materiais da antigüidade e modernas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado		
CA3.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado en relación co Revolución Francesa e o liberalismo		
CA3.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado en relación coa corrente xeral da Ilustración e co feminismo contemporáneo		
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico e ético kantiano		
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico e ético kantiano		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico e ético kantiano		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico e ético kantiano	TI	16
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico kantiano en relación con racionalismo e empirismo e na ética kantiana en relación coas éticas eudaimonistas e materiais da antigüidade e modernas.		
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico kantiano en relación con racionalismo e empirismo e na ética kantiana en relación coas éticas eudaimonistas e materiais da antigüidade e modernas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico kantiano en relación con racionalismo e empirismo e na ética kantiana en relación coas éticas eudaimonistas e materiais da antigüidade e modernas.		
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no pensamento epistemolóxico kantiano en relación con racionalismo e empirismo e na ética kantiana en relación coas éticas eudaimonistas e materiais da antigüidade e modernas.		
CA3.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado		
CA3.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado		
CA3.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado		
CA3.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado		
CA3.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado en relación coa corrente xeral da Ilustración e co feminismo contemporáneo		
CA3.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado en relación coa corrente xeral da Ilustración e co feminismo contemporáneo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado en relación coa corrente xeral da Ilustración e co feminismo contemporáneo		
CA3.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no pensamento feminista ilustrado en relación coa corrente xeral da Ilustración e co feminismo contemporáneo, especialmente coa posmodernidade		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O debate metafísico na modernidade. - A cuestión da orixe e fundamento da sociedade e o poder na modernidade. - A Ilustración como cumio da modernidade. - O proxecto ilustrado: potencia e límites da razón. - Os dereitos do home. - A filosofía crítica de Immanuel Kant e o problema da metafísica como ciencia. - A ética formal kantiana fronte ás éticas materiais (éticas da felicidade e utilitarismo). - O pensamento feminista desde a ilustración. - A reclamación do carácter de suxeito das mulleres: Mary Wollstonecraft e Olympe de Gouges.

UD	Título da UD	Duración
11	Filosofía Contemporánea I: Marx	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada no pensamento de Marx: HISMAT, crítica do capitalismo e alternativa comunista	PE	92
CA3.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada no pensamento de Marx na súa relación coa revolución industrial, a construción histórica do capitalismo e o movemento obreiro		
CA3.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no pensamento de Marx en relación co Idealismo, a economía política e o socialismo utópico francés, a revolución industrial, a construción histórica do capitalismo e o movemento obreiro		
CA3.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no pensamento de Marx	TI	8
CA3.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no pensamento de Marx		
CA3.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no pensamento de Marx		
CA3.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no pensamento de Marx		
CA3.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no pensamento de Marx		
CA3.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no pensamento de Marx en relación co Idealismo, a economía política e o socialismo utópico francés		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no pensamento de Marx en relación co Idealismo, a economía política e o socialismo utópico francés, a revolución industrial, a construción histórica do capitalismo e o movemento obreiro		
CA3.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no pensamento de Marx		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O cuestionamento do proxecto político da ilustración desde o século XIX á actualidade. - O pensamento revolucionario de Marx: dialéctica e materialismo histórico. - A creba do pensamento filosófico occidental. - O pensamento feminista desde a ilustración. - A loita polos dereitos civís e políticos das mulleres durante os séculos XIX e XX. Simone de Beauvoir.

UD	Título da UD	Duración
12	Filosofía Contemporánea II: Nietzsche	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche		
CA3.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche en relación coa cultura occidental idealista e cristiá	PE	92

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche en relación coa cultura occidental idealista e cristiana		
CA3.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche	TI	8
CA3.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche		
CA3.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche		
CA3.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche		
CA3.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche		
CA3.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche en relación coa cultura occidental idealista e cristiana		
CA3.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche en relación coa cultura occidental idealista e cristiana		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada no pensamento de Nietzsche		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O cuestionamento do proxecto político da ilustración desde o século XIX á actualidade. - A creba do pensamento filosófico occidental. - A crítica á cultura occidental en Nietzsche. Nihilismo e transvaloración. - O pensamento feminista desde a ilustración.

UD	Título da UD	Duración
13	Filosofía do século XX	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca..		
CA3.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	O anterior en relación coa Ilustración e o desenvolvemento de ciencia e técnica e o seu uso político, co positivismo, co vitalismo nietzscheano e co esencialismo (Filosofía da identidade)	PE	92
CA3.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	O anterior en relación coa Ilustración e o desenvolvemento de ciencia e técnica e o seu uso político, co positivismo, co vitalismo nietzscheano e co esencialismo (Filosofía da identidade)		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca.		
CA3.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca.		
CA3.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca.		
CA3.4 - Soste o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca.		
CA3.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca.	TI	8
CA3.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca.		
CA3.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	O anterior en relación coa Ilustración e o desenvolvemento de ciencia e técnica e o seu uso político, co positivismo, co vitalismo nietzscheano e co esencialismo (Filosofía da identidade)		
CA3.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	A competencia centrada na Escola de Frankfurt, na filosofía analítica, no raciovitalismo e a razón poética, no pensamento de Heidegger, de Sartre na filosofía posmoderna na diferenca.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- O cuestionamento do proxecto político da ilustración desde o século XIX á actualidade.
- A crítica aos totalitarismos no século XX: da dialéctica da ilustración na Escola de Frankfurt á banalidade do mal en H. Arendt.
- A creba do pensamento filosófico occidental.
- Alén do suxeito da modernidade. Posmodernidade, deconstrución e pensamento feble.
- O xiro lingüístico na análise dos problemas filosóficos. Wittgenstein e a filosofía analítica.
- O existencialismo.
- A analítica do ser-aí. Heidegger.
- Existencia humana e liberdade radical. Sartre.
- O pensamento feminista desde a ilustración.
- A loita polos dereitos civís e políticos das mulleres durante os séculos XIX e XX. Simone de Beauvoir.
- O pensamento feminista na actualidade.
- A filosofía española no século XX: do raciovitalismo de Ortega y Gasset á razón poética de M. Zambrano.
- O pensamento galego no século XX.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A cultura filosófica asociada aos contidos das materias require de explicacións profesorais, a clásica lección; porén, na medida en que a determinación da praxe docente polo currículo o permita, os conceptos, ideas, teorías e procedementos filosóficos esixen, para unha real asimilación dos mesmos, de experiencias prácticas: lectura, diálogo, comentario de texto, reflexión persoal do alumnado que incorpore eses conceptos ou os defronte con ideas e teorías filosóficas. Esta última parte queda seriamente comprometida pola escandalosa falta de correlación entre programa e tempo dispoñible.

En xeral, as materias adscritas ao departamento de Filosofía han de concibirse como o lugar e a ocasión para que, a partir das motivacións e circunstancias particulares de cada grupo e cada alumno, detecten, expresen e analicen (a través da experiencia e a participación) non só unha comprensión real das aportacións da Filosofía, senón tamén a implicación do conceptual e teórico cos problemas da realidade social, política, económica, multicultural e globalizada na que vivimos. Que o alumnado desenvolva a capacidade crítica e esperte nel a actitude de facer uso dela, é, para alén da adquisición dunha mínima cultura filosófica, o obxectivo primordial.

Na medida do posible, tentarase atender aos seguintes criterios:

- Adaptación ás características do alumnado.
- Autonomía: facilitar a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo.
- Fomentar a participación do alumnado na dinámica xeral da aula.
- Motivación: procurar espertar o interese do alumnado pola aprendizaxe que se lle propón.
- Integración e interdisciplinabilidade: presentar os contidos cunha estrutura clara, mostrando as relacións entre os contidos de Filosofía e os doutras disciplinas doutras áreas. Isto por outra parte, non é máis que o desenvolvemento normal e propio da tarefa da filosofía.

• Rigor e desenvolvemento de capacidades intelectuais de certo nivel (analíticas, explicativas e interpretativas).
Estes criterios metodolóxicos atenden aos criterios de avaliación seguintes:

- Ler comprensivamente e analizar, de forma crítica, textos significativos e breves.
- Argumentar e razoar os propios puntos de vista sobre as temáticas mostradas nos textos de forma oral e escrita, con claridade e coherencia.

- Seleccionar e sistematizar información.
- Analizar e argumentar sobre temas propostos.

A forma de conseguir estes obxectivos queda, en cada caso, a xuízo do profesorado, consonte co propio carácter, a concepción do ensino e as características do seu alumnado.

Algunhas consideracións máis. Débese procurar que os alumnos e alumnas:

- a) engargen a filosofía coas súas inquedanzas persoais e co seu entorno social;
- b) amplíen o mundo no que viven, de modo que se integren nel, non so as realidades cotiás, senón tamén os problemas e a historia do conxunto da sociedade na que viven;
- c) se poñan en situación de considerar como cousa propia a cultura filosófica herdada e as cuestións ás que se abren no presente;
- d) escoiten con paciencia aos demais, se poñan no lugar do outro e sexan quen de condensar o escoitado;
- e) establezan as debidas relacións cronolóxicas dalgúns feitos relevantes da historia da sociedade, da política, da cultura, da filosofía ou da ciencia.

Resulta conveniente utilizar estratexias didácticas variadas, non só a clase maxistral e o traballo práctico sobre textos, polo que, malia a carencia obxectiva de tempo para a aprendizaxe por experiencias (incompatible de feito, pese ao estipulado na propia lei de educación, coa estrutura que xurde da correlación de contidos e horas lectivas), procurárase alomenos presentar de cando en vez contido videográfico, especialmente entrevistas con filósofos e filósofas relevantes.

En canto aos materiais e recursos didácticos, cabe apuntar que o material de base, desenvolvido polo profesorado, se proporcionará aos alumnos. Poderán aconsellarse libros de texto, non obrigatorios, que poderán ser empregados como apoio informativo. Poderanse empregar outros medios e fontes de información que o profesorado estime oportunos: dicionarios, historias, textos clásicos, revistas, xornais, páxinas web...

Por iso, ademais das aulas, poderanse utilizar outros espazos de que dispón o centro (biblioteca e aulas de informática, fundamentalmente) para levar a cabo as diferentes tarefas.

O profesorado do departamento terá activas as súas aulas virtuais, como ferramenta de apoio á docencia.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Apuntes e recursos web nas aulas virtuais e outros

O material de base, nomeadamente apuntes confeccionados polo profesorado do departamento, pero tamén mapas, películas e vídeos, se proporcionará aos alumnos. Poderán aconsellarse libros de texto, non obrigatorios, que poderán ser empregados como apoio informativo. Poderanse empregar outros medios e fontes de información que o profesorado estime oportunos: dicionarios, historias, textos clásicos, revistas, xornais, páxinas web... O profesorado, se o estima oportuno, poderá pedir ou aconsellar a lectura dalgún libro axustado ao currículo da materia e, obviamente, das súas capacidades de lectura comprensiva.

Ademais das aulas, poderanse utilizar outros espazos de que dispón o centro (biblioteca e aulas de informática, fundamentalmente) para levar a cabo as diferentes tarefas.

O profesorado do departamento terá activas as súas aulas virtuais, como ferramenta de apoio á docencia.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Á parte da información recabada a través dos membros do departamento, no caso de alumnos do rexime de adultos que procedan do propio instituto no rexime ordinario, a avaliación inicial -a través dunha batería de preguntas-procurará converterse en repaso dalgúns cuestións clave pero tamén servirá como marco de referencia para afrontar o desenvolvemento da asignatura a través da revisión de:

- conceptos clave referidos aos distintos ámbitos da filosofía: epistemoloxía, metafísica, antropoloxía, ética e política;
- elementos clave desde o punto da evolución histórica da filosofía, recoñecendo épocas e autores significativos.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	1	5	5	10	10	5	5	10	10	10
Proba escrita	0	92	92	92	92	92	92	92	92	84
Táboa de indicadores	100	8	8	8	8	8	8	8	8	16

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	UD 13	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	5	14	100
Proba escrita	92	92	92	90
Táboa de indicadores	8	8	8	10

Criterios de cualificación:

En xeral, nas materias correspondentes a este Departamento realizarase algún tipo de exposición escrita ou oral para cada avaliación, na cal se abordarán os aspectos traballados nas clases ben a través de preguntas de desenvolvemento ou concreción teórica (preguntas tipo test) ben a través dun comentario de texto ben a través dalgunha exposición persoal onde o alumnado deberá expresar a súa madurez intelectual nos temas traballados. Para a cualificación desas probas seguirase un criterio global. Terase en conta non so a adquisición da cultura filosófica ligada ós contidos da materia, o cal tera un peso fundamental, senón tamén a precisión e o rigor na exposición, a coherencia e o nivel de profundidade acadado, a orixinalidade e a capacidade crítica, expresións de madurez persoal, valorándose ademais o esforzo por aplicar os coñecementos adquiridos.

En calquera caso os criterios de cualificación virán determinados polos seguintes criterios de avaliación xeral:

- Comprensión e asimilación de conceptos, ideas e teorías filosóficas.
- Capacidade crítica perante textos, discursos e mensaxes.
- Manexo de conceptos filosóficos na elaboración de reflexións, comentarios de texto, etc.
- Capacidade de análise e argumentación.

A nota da avaliación dependerá da cualificación das probas escritas e/ou orais nun 90% e nun 10% de traballos prácticos (comentarios de texto e/ou outras actividades).

En canto ás cualificacións, cabe apuntar que só a partir das 75 décimas se transforma a nota obtida en cada avaliación e no curso no número enteiro seguinte.

A nota final será a media aritmética das notas das tres avaliacións tendo en conta que o cálculo da media do curso farase coa nota real (coas décimas obtidas polo alumnado) e non a partir dos números enteiros dos boletíns concretados a partir das devanditas notas con decimais.

Un alumno que, chegado xuño, teña unha ou dúas avaliacións suspensas cun 3 ou máis, pode aprobar directamente na avaliación ordinaria sempre que a media das tres avaliacións supere os 5 puntos. Porén, un alumno que, chegado xuño, teña algunha avaliación con menos dun 3, deberá recuperar esa avaliación. Non se fará media se nalgunha avaliación o alumno non chega a 3 puntos; en tal caso, deberá recuperar a avaliación e obter máis de 3 puntos na mesma para poder facer media coas outras avaliacións.

Un alumno que, chegada a convocatoria ordinaria de xuño, non acade o aprobado coa media das tres avaliacións, deberá facer a recuperación das avaliacións suspensas. Se aínda así, a media non lle dá, a materia quedará suspenso.

No caso do alumnado de Bachelato, haberá unha avaliación extraordinaria nas datas previstas para a mesma.

Por último, faise constar que copiar na proba de control escrita ou en calquera dos outros traballos é motivo de retirada de exame e falta disciplinaria (leve). Igualmente cabe indicar que se o profesor ou profesora da materia tivese dúbidas razoables acerca da licitude dos medios empregados por algún alumno ou alumna para obter unha determinada cualificación nun exame poderá esixirlle no prazo dunha semana que se someta a unha defensa oral da materia correspondente ao mesmo.

Cráterios de recuperación:

Un alumno que, chegado xuño, teña unha ou dúas avaliacións suspensas cun 3 ou máis, pode aprobar directamente na avaliación ordinaria sempre que a media das tres avaliacións supere os 5 puntos. Porén, un alumno que, chegado xuño, teña algunha avaliación con menos dun 3, deberá recuperar esa avaliación. Non se fará media se nalgunha avaliación o alumno non chega a 3 puntos; en tal caso, deberá recuperar a avaliación e obter máis de 3 puntos na mesma para poder facer media coas outras avaliacións.

Un alumno que, chegada a convocatoria ordinaria de xuño, non acade o aprobado coa media das tres avaliacións, deberá facer a recuperación das avaliacións suspensas. Se aínda así, a media non lle dá, a materia quedará suspenso.

No caso do alumnado de Bachelato, haberá unha avaliación extraordinaria nas datas previstas para a mesma.

6. Medidas de atención á diversidade

Atenderase no posible ás circunstancias persoais do alumnado e ó contexto no que se desenvolve a súa educación. Proporcionaráselle axuda directa naquelas actividades que se realicen na aula, e animarase a todo o alumnado a preguntar todo aquilo que non entendan, facendo saber ao profesor as dificultades que teñen.

Se existise alumnado de altas capacidades ou cun maior nivel de coñecementos e, malia o esixente que é o curso de 2º de bacharelato en xeral, quixesen ampliar coñecementos, programaríanse medidas pedagóxicas complementarias:

- a) lecturas dirixidas de libros ou textos de maior dificultade conceptual; e
- b) actividades complementarias sobre aqueles temas que máis lles interesasen.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Respecto á diversidade e a igualdade, igualdade de trato e non discriminación	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación para a paz e prevención da violencia de xénero e contra persoas con discapacidade,	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Educación para a democracia, a cidadanía activa e os dereitos humanos	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13
ET.1 - Respecto á diversidade e a igualdade, igualdade de trato e non discriminación	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13
ET.2 - Educación para a paz e prevención da violencia de xénero e contra persoas con discapacidade,	X	X	X	X	X
ET.3 - Educación para a democracia, a cidadanía activa e os dereitos humanos	X	X	X	X	X

Observacións:

Nas materias adscritas a este Departamento, algúns contidos da materia xa por si afondan e desenvolven estes elementos. En eidos coma o respecto á diversidade e a igualdade é especialmente patente. Aquí abórdanse coma contidos elementos transversais que deberían tratarse en todas as demais materias, fomentarse o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social. Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

Elementos transversais tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, a actitude emprendedora, e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conferencia	Charlas Uvigo Divulgación Científica: Coñecerse a un mesmo. A importancia de enfrontarse ao teu outro lado.		X	

Observacións:

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Resultados académicos normais (tasa reducida de suspensos) e ritmo de desenvolvemento das unidades didácticas adecuado dentro da disponibilidad real de tempo
Resultados académicos normais e clima de aula bo

Clima de aula bo

Descrición:

A programación e o ritmo de desenvolvemento da mesma no proceso ensino-aprendizaxe tentará adaptarse en función das características, capacidades, habelencias e actitude do alumnado, polo que atenderemos á relación entre a programación, o traballo na aula, os resultados que se vaian conseguindo.

Os resultados nas diferentes probas e en cada periodo de clase serán esenciais como indicadores da adecuación do proceso de ensino-aprendizaxe. Igualmente, o diálogo permanente co alumnado, co titor de cada aula e cos pais a través do titor, o intercambio de información con outros docentes nas xuntas de avaliación, serán os instrumentosa empregar para revisar, avaliar e, se fose preciso, modificar a programación non só en función dos resultados académicos senón en función do desenvolvemento integral de todos os alumnos da aula.

Cabe lembrar ademais que unha das tarefas fundamentais das xuntanzas de Departamento será a de facer un seguimento avaliativo da programación. Se os nosos obxectivos non nos permiten acadar os resultados esperados, implicaría a necesaria revisión e modificación da presente programación. En consecuencia, a presente programación poderá ser obxecto dalgunha variación, previa conformidade dos membros do Departamento, en beneficio do proceso de ensino-aprendizaxe.

Neste sentido, a reflexión docente e a autoavaliación do desenvolvemento das programacións didácticas levarase a cabo ao finalizar cada avaliación.

No caso da Historia da Filosofía de 2º de bacharelato temos unha avaliación externa, que con todas as súas limitacións nos orienta cada curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación e o ritmo de desenvolvemento da mesma no proceso ensino-aprendizaxe tentará adaptarse en función das características, capacidades, habelencias e actitude do alumnado, polo que atenderemos á relación entre a programación, o traballo na aula, os resultados que se vaian conseguindo.

Os resultados nas diferentes probas e en cada periodo de clase serán esenciais como indicadores da adecuación do proceso de ensino-aprendizaxe. Igualmente, o diálogo permanente co alumnado, co titor de cada aula e cos pais a través do titor, o intercambio de información con outros docentes nas xuntas de avaliación, serán os instrumentosa empregar para revisar, avaliar e, se fose preciso, modificar a programación non só en función dos resultados académicos senón en función do desenvolvemento integral de todos os alumnos da aula.

Cabe lembrar ademais que unha das tarefas fundamentais das xuntanzas de Departamento será a de facer un seguimento avaliativo da programación. Se os nosos obxectivos non nos permiten acadar os resultados esperados, implicaría a necesaria revisión e modificación da presente programación. En consecuencia, a presente programación poderá ser obxecto dalgunha variación, previa conformidade dos membros do Departamento, en beneficio do proceso de ensino-aprendizaxe.

Neste sentido, a reflexión docente e a autoavaliación do desenvolvemento das programacións didácticas levarase a cabo ao finalizar cada avaliación.

No caso da Historia da Filosofía de 2º de bacharelato temos unha avaliación externa, que con todas as súas limitacións nos orienta cada curso.

Aqueles aspectos que consideremos oportunos proceder a modificalos, indicaranse na Memoria de remate deste curso 2023-2024, melloras que se recollerán na programación do vindeiro curso 2024-2025.

9. Outros apartados